

Utbildningsinspektion i Abrahamsbergsskolan, förskoleklass, grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	6
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Abrahamsbergsskolan den 6–8 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Abrahamsbergsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Abrahamsbergsskolan intervjuades elever, personal och rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass, årskurs 2, 6 och 9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Abrahamsbergsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	151
Förskoleklass	50
Grundskola	682

Abrahamsbergsskolan tillhör Bromma stadsdelsnämnd. I anslutning till skolan finns fritidshem. Denna verksamhet ingår inte i denna rapport utan bedöms i kommunrapporten.

Elever och personal är organiserade i sju arbetslag vilka leds av arbetslagsledare. I förskoleklass, årskurs 1 och 2 samt skolbarnsomsorg arbetar elever och personal integrerat i två arbetslag. Årskurs 3–5 omfattar ett arbetslag där undervisningen bedrivs i s.k. årskursklasser med vardera ca 50 elever i varje årskurs. I årskurs 6–9 bildar elever och personal i varje årskurs ett eget arbetslag. Rektorn och två biträdande rektorer utgör skolans ledning.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Abrahamsbergsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att i Abrahamsbergsskolan bedrivs en verksamhet som i många stycken är av god kvalitet. Det finns en kompetent och engagerad personal. Särskilt i de senare skolåren har inspektörerna mött pedagoger som driver ett målinriktat utvecklingsarbete med eleven i centrum. Inspektörerna vill särskilt lyfta fram arbetet med att överföra grundläggande värden. Det finns en hög medvetenhet om betydelsen av bemötandet av eleven i undervisningen. Detta förhållningssätt realiseras också i klassrumspraktiken som präglas av positiv förväntan och stor respekt för individen. I Abrahamsbergsskolan finns en utvecklingsinriktad personal som också tar stort ansvar för skolans pedagogiska ledning. Det är skolledningens medvetna val att ge arbetslagen ett stort mått av självständighet att utveckla verksamheten. Inspektörerna ser dock risker med alltför autonoma och självgående arbetslag. Detta kräver i en mål- och resultatstyrd skola en effektiv uppföljning av verksamheten och vilka resultat den leder till. Inspektörerna bedömer att systematiska uppföljningar saknas i hög utsträckning i Abrahamsbergsskolan. Det saknas också ett tydligt pedagogiskt ledarskap.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning, utvärdering och analys av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 och 9 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp tas inte i enlighet med författningarna. (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).

- Beslut om anpassad studiegång för elever i särskild undervisningsgrupp tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Elever i behov av studiehandledning på modersmål får inte detta stödbehov tillgodosett (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Utvecklingssamtal genomförs inte enligt författningarna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skriftliga omdömen saknas för elever som i slutet av nionde skolåret inte nått upp till målen och därmed saknar betyg i ett ämne eller ämnesblock (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen saknar bedömning av i vilken mån de nationella målen uppnåtts samt analys och förslag till åtgärder för ökad måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen omfattar inte alla verksamheter som finns i skolan. Elever ges inte möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen (3–4 § § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri (4 kap. 4 § skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolans arbete för att ge elever kännedom om målen för utbildningen bör förbättras i de tidiga skolåren.
- Skolans arbete med att ge eleverna inflytande över det egna lärandet bör förbättras i de tidiga skolåren.
- Kvaliteten i åtgärdsprogrammen bör förbättras.
- Skolans arbete med individuella utvecklingsplaner bör förbättras avseende innehåll och kvalitet.
- Kvalitetsarbetet bör förbättras så att det utgår från systematiska bedömningar av skolans samlade resultat.
- Rektorns förtrogenhet med det dagliga arbetet bör förbättras. Rektorn bör ta ett större ansvar för skolans pedagogiska ledning.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Utbildningen i förskoleklass skall ge möjlighet till utveckling och lärande samt ligga till grund för fortsatt skolgång. Enligt inspektörernas bedömning är verksamheten i förskoleklassen i huvudsak planerad utifrån läroplanens intentioner och eleverna ges förutsättningar att utvecklas i riktning som målen för skolförmen anger.

I skolans kvalitetsredovisning för 2006 presenteras resultat för de senaste två åren på de nationella ämnesproven i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska för årskurs 5. Som tabell 1 visar har andelen elever som nått

målen på proven i svenska/svenska som andraspråk (SVAS) och matematik minskat, medan andelen som nått målen i engelska ökat. I kvalitetsredovisningen saknas analys av resultaten.

Tabell 1 Nationella ämnesprov i årskurs 5¹

	2005	2006
Andel (%) som nått målen i svenska/SVAS	100	94
Andel (%) som nått målen i matematik	100	94
Andel (%) som nått målen i engelska	94	98

I skolan används olika metoder och material t.ex. portfolio och utvecklingspärmar för att följa eleverna kunskapsutveckling i alla ämnen. Denna uppföljning sker på individ- och gruppnivå. Uppföljningar och analyser av resultat på skolnivå saknas dock.

Nationell statistik visar att en hög andel av eleverna i Abrahamsbergsskolan når målen i årskurs 9. Av tabell 2 framgår att resultaten överstiger resultaten för riket. En hög andel av skolans elever är behöriga att söka ett nationellt program i gymnasieskolan. Många elever når också målen i samtliga ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet är också högt och har dessutom ökat det senaste året.

Nationell statistik visar att flickor uppvisar bättre resultat, mätt med olika betygsnitt, jämfört med pojkar. Också i Abrahamsbergsskolan är flickors resultat bättre än pojkars, framför allt i jämförelse mellan flickors och pojkars meritvärde.

Tabell 2 Slutbetyg enligt Skolverkets statistik

	Skolan			Kommunen			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde	231,5	235,2	240,0	221,0	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Flickor	244,9	242,8	250,1	230,5	230,7	230,5	218,1	217,3	218,3
Pojkar	221,3	227,2	226,3	211,8	212,3	213,3	196,3	195,8	195,7
Andel (%) som uppnått målen i samtliga ämnen	89,7	85,6	89,1	75,6	75,7	75,1	75,9	75,5	76,0
Flickor	94,1	86,6	94,9	78,3	78,8	77,2	79,3	78,8	79,4
Pojkar	86,4	84,6	81,0	72,9	72,7	73,0	72,6	72,3	72,6
Andel (%) behöriga till nationella program	97,4	97,7	99,3	89,8	89,2	90,0	89,6	89,2	89,5
Flickor	96,1	98,5	100,0	90,0	90,1	90,3	91,1	90,7	90,7
Pojkar	98,5	96,9	98,3	89,5	88,4	89,7	88,2	87,7	88,3

Enligt skolans kvalitetsredovisning för 2006 upplever föräldrar och elever att elevernas kunskapsutveckling är god. Enligt de undersökningar som skolan genomför säger sig skolan också veta att elever som har lämnat Abrahamsbergsskolan också når goda resultat i sina gymnasiestudier. Nationell statistik visar att många elever når målen i samtliga ämnen, men någon systematisk uppföljning och analys redovisas inte av de ca 10 procent som år 2006 saknar full-

¹ Uppgifter har hämtats från skolan.

ständigt slutbetyg. Systematisk uppföljning av flickors och pojkars resultat sker inte heller. Inspektörerna bedömer det som en brist att skolan inte gör någon systematisk uppföljning, utvärdering och analys av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och 9 i samtliga ämnen. Detta måste skolan åtgärda.

I de senare skolåren har elever god kännedom om målen för utbildningen. Intervjuade elever i årskurs 6 och 9 uppfattar informationen om målen som tydlig och lätt att förstå. Elever i årskurs 2 känner till att de har sociala mål, dock är kunskapsmålen okända. Inspektörerna bedömer att elevernas kännedom om målen bör öka i de tidiga skolåren.

Normer och värden

Enligt läroplanen skall de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön. Elever skall också ges möjlighet att få ett reellt inflytande på utbildningens utformning.

Formella former för inflytande finns genom klassråd och elevråd. I de tidiga skolåren är inflytandet oftast kopplat till klassrumsmiljön och lekredskapen på skolgården. Inspektörerna kan se att inflytandet över verksamheten ökar med stigande ålder och mognad genom att elevrådet successivt får större ansvarsområden. Intervjuade elever i årskurs 9 kan redogöra för elevrådets olika nivåer i inflytande där elevernas åsikter tillvaratas i såväl de små frågorna som till att elevrådet fungerar som "sambandscentral" mellan elever och skolans personal. Inspektörerna bedömer att Abrahamsbergsskolan når goda resultat i arbetet med inflytande över verksamheten och att inflytandet också successivt ökar genom skolåren.

Ansvar och inflytande är begrepp som i läroplanen är nära förknippade med varandra. För att elever skall kunna ta ansvar och vara delaktiga förutsätts också att de känner till målen för utbildningen. I Abrahamsbergsskolan har eleverna i de senare skolåren god kännedom om målen för utbildningen. Enligt inspektörerna når skolan också i de senare skolåren goda resultat i arbetet med inflytande över det egna lärandet. Det finns en samstämmighet i elevers och lärares utsagor om att elever har inflytande inom de ramar som finns för ett arbetsområde. Det finns också en medvetenhet hos lärarna om att återkommande samtal om inflytande synliggör för eleverna att de faktiskt har inflytande över sitt lärande. Inspektörerna konstaterar dock att elevernas inflytande över det egna lärandet i de tidiga skolåren är begränsat och inskränker sig till att eleverna ibland får välja på extrauppgifter när de är klara med sitt arbete. Elevernas kännedom om målen, som tidigare behandlats i rapporten, är låg. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över det egna lärandet i de tidiga skolåren bör förbättras.

Enligt inspektörerna når skolan goda resultat i värdegrundsarbetet, särskilt i de senare skolåren. Elever i årskurs 6 och 9 har mycket stor tilltro till såväl arbetet för att förebygga kränkningar som till den beredskap som finns för att agera om kränkningar skulle förekomma. Skolans antimobbningsgrupp, AMOR, är väl känd. Även skolans kamratstödare är kända, trots att arbetet sker "i det tysta". Elever i de senare skolåren har en stor tillit till kamratstödjarnas arbete och uppskattar den integritet och respekt som omgärdar deras arbete. Inspektörerna ser att respekten för andra människors egenvärde har stor betydelse för värde-

grundarbetet i de senare skolåren. Inspektörerna vill särskilt framhålla den höga medvetenhet som finns om vikten av att integrera grundläggande demokratiska värderingar i den dagliga undervisningen. I intervjuer betonar lärare betydelsen av bemötandet av eleven i undervisningen. Inspektörerna ser att detta förhållningssätt också realiseras i klassrumspraktiken som präglas av positiv förväntan och stor respekt för individen. Detta genererar att också elever möter varandra och de vuxna i skolan med tillit och respekt.

I de tidiga skolåren är AMOR och kamratstödjarnas arbete mindre känt, men intervjuade elever och föräldrar uppfattar skolan som trygg och trivsamt. Elever upplever att konflikter och kränkningar ibland kan förekomma på raster. Det finns dock alltid någon vuxen att vända sig till.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, som trädde i kraft den 1 april 2006, skall varje skola ha en likabehandlingsplan som beskriver hur skolan aktivt och målinriktat arbetar för att förhindra och motverka alla former av kränkande behandling. I förordningen som trädde i kraft den 15 oktober 2006 tydliggjordes kravet på att barn och elever skall medverka i arbetet med likabehandlingsplanen. I Abrahamsbergsskolan finns en jämställdhets-, mångfalds- och likabehandlingsplan. Planen omfattar dock inte samtliga diskrimineringsgrunder. I planen beskrivs det förebyggande arbetet samt hur skolan agerar då mobbning uppstår. Den saknar dock beskrivningar av vilka insatser som skall påbörjas och genomföras under det kommande året samt hur dessa skall följas upp. Likaså saknas vuxen-elevperspektiv då det handlar om rutiner för akuta åtgärder om kränkningar inträffar. Ansvarsfördelningen mellan rektorn och personalen för vem som gör vad i arbetet är också otydlig. Eleverna har inte givits möjlighet att medverka i framtagandet av likabehandlingsplanen. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan. Detta måste skolan åtgärda.

Individanpassning och stöd

I Abrahamsbergsskolan finns rutiner för att kartlägga olika stödbehov. Vid flera tillfällen under elevens skolgång genomförs diagnoser och andra typer av uppföljningar i företrädesvis läsning, till viss del också i matematik. I några årskurser är dessa uppföljningar återkommande varje vecka. Resultaten används i första hand för att identifiera stödbehov men också som underlag för samtal om och planering av undervisningen. Inspektörerna konstaterar att det finns en god kompetens att möta olika stödbehov. Lärare med specialpedagogisk kompetens har också hög legitimitet i arbetet med handledning och konsultation. Detta gäller inte minst handledning av nyutexaminerade lärare som arbetar med läs- och skrivinlärning i de tidiga skolåren.

Särskilda stödåtgärder skall ges till elever som befaras att inte nå målen. Rektorn skall fatta beslut om sådant stöd och se till att åtgärdsprogram upprättas för dessa elever. Ett åtgärdsprogram skall vara ett redskap och hjälpmedel för skolans personal att planera och utveckla hela den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven. I de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av i Abrahamsbergsskolan saknas i hög utsträckning beskrivningar av vilka arbetssätt och arbetsformer som bäst tillgodoser elevernas behov. Istället inskränks åtgärder till att ange att eleven skall få stöd ett antal timmar per vecka. Vidare saknas utvärderingsbara och konkreta mål som eleven skall uppnå. Kopplingar till de nationella målen i läroplanen och kursplanerna saknas helt. Inspektörerna bedömer att kvaliteten i åtgärdsprogrammen bör förbättras.

Om det finns särskilda skäl, får särskilt stöd ges i en särskild undervisningsgrupp. Styrelsen, eller den styrelsen delegerat beslutet till, fattar efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Beslutet kan överklagas hos Skolverkets överklagandenämnd. Vid inspektionsbesöket finns i Abrahamsbergsskolan några elever som av olika skäl har en sporadisk skolgång. Skolan samarbetar med sociala myndigheter om dessa elevers situation, förutsättningar och behov. Eleverna har all sin undervisning förlagd till den verksamhet som skolan kallar Studion. För dessa elever saknas beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Detta är en brist som skolan måste åtgärda.

Av grundskoleförordningen framgår att om en elev inte kan få utbildning som i rimlig grad är anpassad efter elevens situation och förutsättningar, får styrelsen efter att ha hört elevvårdskonferensen besluta om anpassad studiegång för eleven. Därvid får avvikelser göras från timplanen. Styrelsen ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning inom skolan. Några elever i Studion har också anpassad studiegång. För dessa elever saknas beslut om anpassad studiegång. Detta är en brist som skolan måste åtgärda.

Studiehandledning på modersmålet är en stödåtgärd som elever med annat modersmål än svenska har rätt till. Behovet av denna stödåtgärd bedöms av rektorn. I Abrahamsbergsskolan ges inte studiehandledning till alla elever som skolan bedömer vara i behov denna stödåtgärd. Inspektörerna bedömer det som en brist att alla elever som behöver studiehandledning på modersmål inte får denna stödåtgärd tillgodosedd. Detta måste skolan åtgärda.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Enligt grundskoleförordningen skall ett utvecklingssamtal genomföras minst en gång per termin i syfte att informera eleven och dennes vårdnadshavare om elevens skolgång. Denna information bör grunda sig på en utvärdering av elevernas utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna. I Abrahamsbergsskolan genomförs inga utvecklingssamtal under vårterminen i årskurs 9. I stället genomförs ett s.k. handledningssamtal där mentor informerar eleven om elevens kunskapsutveckling. Vid detta samtal deltar inte elevens vårdnadshavare. Inspektörerna bedömer detta som en brist som måste åtgärdas.

Abrahamsbergsskolan deltar i Stockholms kommuns projekt för en likvärdig bedömning och betygssättning. Skolan har utarbetat en bedömningsmatris med en generell tolkning av mål att uppnå och mål att sträva mot. Syftet med bedömningsmatrisen är att ge både lärare, elever och föräldrar en gemensam utgångspunkt i samtal och diskussion om bedömning och betygssättning. Det

finns också lokala konkretiseringar, s.k. kvalitetsnivåer, av de nationella målen för utbildningen. Bedömning och betygssättning i årskurs 9 utgår dock från nationella mål och betygskriterier. Intervjuade föräldrar och elever uppfattar betygssättningen som rättvis och likvärdig inom skolan. Inspektörerna bedömer att Abrahamsbergsskolans arbete med att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning är av god kvalitet.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättandet av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en individuell utvecklingsplan skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10.

Vid inspektionsbesöket finns individuella utvecklingsplaner för alla elever. Inför utvecklingssamtalen används ett dokument som kallas kvalitetsnivåer. I detta dokument anges dels generella mål att uppnå vilka är gemensamma för alla ämnen t.ex. delaktighet och samarbetsförmåga, dels ämnesspecifika mål att uppnå. I dokumentet anges också om eleven riskerar att inte nå upp till målen. I detta dokument bedömer både elev och lärare i vilken utsträckning eleven nått upp till kvalitetsnivåerna. Därefter upprättas den individuella utvecklingsplanen utifrån vilka kvalitetsnivåer eleven har uppnått. Inspektörerna konstaterar att kvalitetsnivåerna är formulerade endast som mål att uppnå och därför också utgör en övre gräns för vilka förmågor och kunskaper eleven kan utveckla. Målstyrning förutsätter en undervisning som tar sin utgångspunkt i mål att sträva mot och som inte sätter några gränser för elevernas kunskapsutveckling. För elever som nått upp till kvalitetsnivåerna saknas alltså utgångspunkt för nya mål att uppnå. I de allmänna råden står att lärare, elev och elevens vårdnadshavare tillsammans skall komma överens om mål och insatser så att eleven utvecklas i riktning mot de mål att sträva mot som finns formulerade i läroplanen och kursplanerna. Dokumentation är ett stöd i arbetet med att följa upp elevernas lärande och för att bedöma effekterna av insatser och de eventuella förändringar som behöver göras. Detta är inte minst viktigt för att kunna ge elever möjlighet att utvecklas i riktning mot läroplanens och ämneskursplanernas mål att sträva mot. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att skolan överväger vilken dokumentation av elevernas utveckling som skall ligga till grund för upprättandet av den individuella utvecklingsplanen. I skolan finns flera former för uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling bl.a. utvecklingspärmarna och en digital omdömesdatabas. Denna dokumentation skulle också kunna användas som underlag för den individuella utvecklingsplanen. Det är också viktigt att skolans ansvar för de överenskommelser som görs tydligt framgår i den individuella utvecklingsplanen. I de planer som inspektörerna tagit del av vilar ansvaret uteslutande på elev och hemmet. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med individuella utvecklingsplaner bör förbättras avseende innehåll och kvalitet.

Enligt grundskoleförordningen skall för elever som inte nått upp till målen i ett ämne eller ämnesblock som enligt kursplanen skall ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret betyg inte sättas i ämnet eller ämnesblocket. I stället skall ett skriftligt omdöme ges om elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket. I Abrahamsbergsskolan upprättas inte skriftliga omdömen. Inspektörerna bedömer detta som en brist som måste åtgärdas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

En skolas kvalitetsarbete syftar till att identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot de nationella målen, att utveckla arbetsprocesser, att bedöma resultat och måluppfyllelse och att vidta lämpliga åtgärder. För att förbättringar skall bestå och kvaliteten höjas behöver utvecklingen följas över tid. Som tidigare beskrivits sker kontinuerliga uppföljningar av elevernas kunskapsutveckling på individ- och gruppnivå. I hög utsträckning används prov och diagnoser, men även andra utvärderingar av elevernas kunskaper finns t.ex. kvalitetsnivåer och utvecklingspärmar. Sammanställning på skolnivå sker dock inte och underlag för förbättringar på skolnivå saknas därför. Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbetet bör förbättras.

Kvalitetsredovisningen är den sammanfattande dokumentationen av hur långt en skola kommit vid en viss tidpunkt när det gäller att förverkliga nationella mål. Inspektörerna har tagit del av Abrahamsbergsskolans kvalitetsredovisning för 2006. Kvalitetsredovisningen innehåller till stor del beskrivningar av vad skolan har arbetat med under året. Även under rubriken resultat beskrivs arbetet. Analys och bedömning av arbetet som bygger på utvärderingar och resultat-sammanställningar, finns i liten utsträckning. En kvalitetsredovisning som omfattar flera verksamheter bör inom de olika avsnitten tydligt redovisa varje verksamhet för sig. Redovisningar av kvalitetsarbete och måluppfyllelse i förskoleklass och skolbarnsomsorg saknas. Elever ges inte möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen inte motsvarar förordningens krav.

Ledning och intern kommunikation

Enligt skollagen skall rektorn hålla sig väl förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare anges i läroplanen att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

I Abrahamsbergsskolan finns en rektor och två biträdande rektorer. Till rektorns stöd finns en intendent. Elever och personal är organiserade i sju arbetslag vilka leds av arbetslagsledare. Ansvarsfördelningen mellan rektorn och de två biträdande rektorerna är enligt skolans organisationsplan tydlig. De biträdande rektorerna har stort mått av ansvar för förskoleklass-årskurs 5 respektive årskurs 6–9, både för elever och för personal. Inspektörerna uppfattar att de biträdande rektorerna är förtrogna med verksamheten. Samtidigt som stort ansvar delegerats till de biträdande rektorerna, har rektorn ambitionen att leda skolan via arbetslagsledarna som, enligt kvalitetsredovisningen, skall fungera ”som skolledningens förlängda arm till arbetslagen”. Enligt rektorn skall detta ske genom att rektorn leder arbetslagsledarna i det utvecklingsarbete som pågår vid inspektionstillfället, det vill säga att utvecklingsarbetet också fungerar som ett medel för rektorn att tydliggöra rektorns pedagogiska ledarskap. Rektorerna har samtidigt ambitionen att verka utan att synas i detta utvecklingsarbete. Inspektörerna ser att stort ansvar för att driva skolans utveckling finns i arbetslagen. I intervjuutsagor framkommer att personal uppfattar också att så sker men att de gemensamma mål och visioner som finns för utvecklingsarbetet förverkligas tack vare personalens drivkraft, inte genom rektorn pedagogiska ledarskap.

För att leda verksamheten i en mål- och resultatstyrd skola krävs en tydlig ansvarsfördelning inom ledningen, synliga beslutsvägar och en effektiv uppföljning av de resultat som uppnåts. Inspektörerna ser att i Abrahamsbergsskolan har stort mått av ansvar delegerats utan krav på uppföljning av rektorn. Uppföljningar sker i viss utsträckning i arbetslagen under de biträdande rektorernas ledning. I intervju med rektorn återkommer uttrycket att rektorn förlitar sig på att andra än rektorn känner till sakförhållanden som rör undervisningens organisation och innehåll. Konsekvensen blir, menar inspektörerna, att rektorn saknar förtroget med den dagliga verksamheten. Inspektörerna vill framhålla att någon annan än rektorn inte kan ta över från rektorn det ansvar och skyldigheter denne har enligt författningarna. Inspektörerna bedömer att rektorns förtroget med det dagliga arbetet bör förbättras. Vidare bedöms att rektorn bör ta ett större ansvar för skolans pedagogiska ledning.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång på utbildning och information om utbildning

Svenska som andraspråk är ett eget ämne med en egen kursplan och egna betygsriterier. Utbildningen i svenska som andraspråk syftar till att elever med annat modersmål än svenska skall uppnå förstaspråksnivå i svenska. Därmed ges de förutsättningar att leva och verka i det svenska samhället på samma villkor som elever med svenska som modersmål. Rektorn fattar beslut om en elev behöver undervisning i svenska som andraspråk, vilket då ersätter undervisningen i svenska. En elev som läser svenska som andraspråk skall också få betyg i det ämnet. I Abrahamsbergsskolan anordnas svenska som andraspråk endast som stöd i ämnet svenska. För elever i årskurs 6–9 innebär detta att stöd ibland ges utanför schemalagd tid eftersom elever uppfattar att stödet annars tar tid från undervisning i andra ämnen. Betyg sätts i svenska eller svenska som andraspråk. Vilket ämne eleven ges betyg i avgör läraren i svenska som andraspråk utifrån elevens resultat på det nationella ämnesprovet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 9. Detta innebär att en elev kan få betyg i svenska höstterminen i årskurs 9, men betyg i svenska som andraspråk i slutbetyget. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk inte anordnas i enlighet med kursplanen i ämnet. Detta är en brist som skolan måste åtgärda.

Enligt skollagen skall utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri för eleverna. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. I Abrahamsbergsskolan genomförs årligen en skidresa för elever i årskurs 6–9. Denna resa finansieras på olika sätt. Det förekommer att elever står för hela kostnaden vilken uppgår till 1500 kronor. Inspektörerna bedömer att 1 500 kronor inte kan anses vara en obetydlig kostnad som är förenlig med skollagen. I kommunrapporten finns Skolverkets samlade bedömning av avgifter i kommunen.

Personal

Enligt Skolverkets statistik för år 2006 var antalet lärare med pedagogisk utbildning i Abrahamsbergsskolan 6,4 per 100 elever. Motsvarande siffra för riket var 6,8 lärare per 100 elever. I Abrahamsbergsskolan finns en kompetent och erfa-

ren personal. Inspektörerna bedömer att tillgången till lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver är god. Skolan samarbetar med lärarutbildningen vilket underlättar för skolan att rekrytera kompetent personal. Tillgången till personal med specialpedagogisk kompetens bedöms också som god.

Personalen erbjuds kompetensutveckling utifrån skolans behov och egna önskemål

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Kerstin Levin

Birgitta Knutsson Rohdin